

Skötselplan för naturreservatet Långanskogen i Varbergs kommun.

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Huvudsyftet är att bevara och utveckla den biologiska mångfalden som är knuten till sumpskogen. Livsmiljöerna för de rödlistade arterna skall säkerställas och förstärkas.

Syftet skall uppnås genom att:

- kontinuerligt röja invandrande gran så att karaktären av lövsumpskog bibehålls,
- bevaka och om nödvändigt föryngra trädskiktet så att trädens sockelbildningar inte degenererar,
- eventuellt ha betesdrift i en del av sumpskogen,
- i övrigt lämna området för fri utveckling så att mängden död ved och inslag av gamla träd ökar,
- om kunskapen om hotade och hänsynskrävande arter i reservatet ökar, skall detta beaktas i den löpande skötseln.

2. Beskrivning

2.1 Administrativa data

Objektnamn	Långanskogen
Objektnummer	
Skyddsform	Naturreservat
Län	Halland
Kommun	Varberg
Församling	Sibbarp
Naturgeografisk region	Området ligger i gränsen mellan region 10 och 11.
Kulturgeografisk region	
Fastigheter och markägare	Högröd 2:4 (1,8 ha), Carl-Gustaf Willstedt (2/5), Stig Dagermansväg 9, 311 40 Falkenberg, Lennart Willstedt (2/5), Nils Ebbesgårdsgatan 48, 434 36 Kungsbacka och Tord Inghammar (1/5),

2002-03-22

	Lilliegatan 4, 416 57 Göteborg. <u>Sibbarps-Hult 1:15 (6,9 ha)</u>, Inger Laila Solvig Persson (½) och Gerold Persson (½), Sibbarp Hult 1, 430 10 Tvååker. <u>Sibbarps-Hult 1:18 (2,2 ha)</u>, Förvaltningsbolaget Bo Claesson, Box 100/ Fahlströms advokatkontor, 551 13 Jönköping. <u>Ästad 1:3 (9,3 ha) och Högryd 1:8 (0,5 ha)</u>, Hans-Olof Inghammar, Ästad 3, 430 10 Tvååker. <u>Ästad 1:13 (12,3 ha)</u>, Rolf (½) och Ann-Catrin Birgitta Carlsson (½), Ästad Bondgård Runesgård, 430 10 Tvååker. <u>Sjö 1:18 (7,2 ha)</u>, Ture (½) och Asta Bengtsson (½), Sjö 3, 430 10 Tvååker.
Areal	Totalt 40,2 ha
Karta	Ekonomiska kartan 5260
Nyttjanderätter	Jakten är inte reglerad
Förvaltare	Länsstyrelsen
Markslag och naturtyper (ha)	Lövsumpskog (kolla med Monika vad som rapporterats till Natura 2000) Källpåverkad mark
Prioriterade bevarandevärden EN = Starkt hotad art VU = Sårbar art NT = Missgynnad art REG = Regionalt intressant art S = Signalart	<i>Naturtyp:</i> Klibbalkärr, klibbalstrandskog, sekundär lövskog av fuktig typ, källflöden. <i>Naturtyp i EU:s habitatdirektiv:</i> Lövsumpskog av fennoskandisk typ (9080) och mineralrika källor och källkärr av fennoskandisk typ (7160). <i>Element:</i> Lövträdssocklar, död ved (lövlågor, högstubbar, torrakor), rotvältor, källor, rännilar, gamla lövträd, bäck. <i>Arter:</i> Mindre hackspett (VU), dvärghäxört (REG), rankstarr (S), skärmstarr (S), gullpudra (S), ormbär (S), örlav (NT), mussellav (NT), brynia (EN), skogshakmossa (S), västlig husmossa (VU), skuggmossa (NT), dunmossa (NT), alsidenmossa (NT), höstöronmossa (REG).

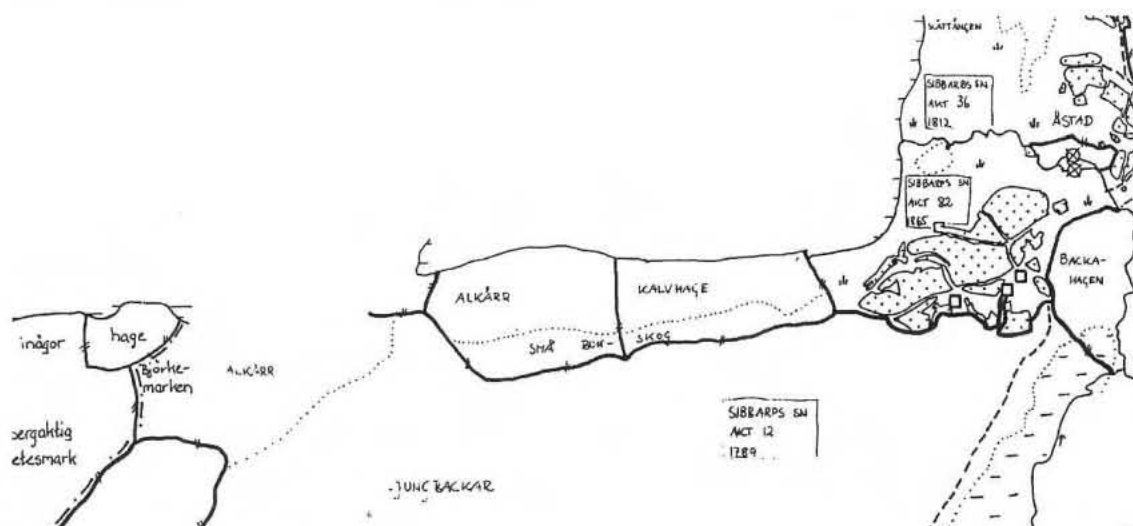

2002-03-22

2.2 Historisk och nuvarande markanvändning

Långanskogen finns med i det historiska kartmaterialet och i akterna från slutet av 1700-talet anges åtminstone en del av skogen som alkärr (figur). I de västra delarna (fastigheterna Sjö 1:18 och Sibbarp-Hult 1:15) var det åkrar ner mot sjökanten åtminstone fram till senare hälften av 1930-talet. Enligt Ture Bengtsson (ägare av Sjö 1:18) odlades havre. Höstsäd var inte att tänka på eftersom det var så blött. Under några år fram till början 1940-talet användes området till bete. På Sjö har därefter marken inte brukat. Den enda avverkningen gjordes under andra världskriget, då björk togs ner för att användas till möbeltillverkning. I slutet av 1940-talet gallrades övriga delen av sumpskogen kraftigt och endast ett fåtal träd lämnades kvar. Virket gick till trätoffeltillverkning. Vi denna tid fanns ingen gran i skogen utan klibbal var helt dominerande. Betesdrift förekom fram till i början av 50-talet på Sibbarps-Hult 1:15. Enligt ägaren (Per Person), är skogen i denna del betydligt tätare nu än den var före gallringen i slutet av 40-talet.

Den del av sumpskogen som ingår i fastigheten Ästad 1:13 gallrades 19xx och betesdjur har under hela tiden haft tillträde till skogen.

Figur: Historisk karta över Långanskogen.

2002-03-22

2.3 Beskrivning av bevarandevärden

Biologiska och kulturhistoriska bevarandevärden

Området ligger i Åkulla bokskogar och är länets största sammanhängande alsumpskog. I länets våtmarksinventering placerades Långanskogen i högsta klass och den avgränsades som nyckelbiotop i Skogsvårdsstyrelsens inventering. Skogen ligger i en nordsluttning ner mot Byasjön. Markvattnet är rörligt och tränger fram på ett flertal ställen och ger på så sätt upphov till rikligt med källor och källflöden. Trädsiktet domineras av klibbal med inslag av björk, ask, gran och ek och det finns rikligt med mycket tydligt utbildade sockelbildningar på alarna.

I området finns en rad med rödlistade arter. Av fåglar finns mindre hackspett, vilken gynnas av det delvis stora inslaget av död ved. I alzonen utmed stranden finns Sveriges största kända förekomst av örlav. Andra skyddsvärda lavar är t.ex. mussellav. Mossor som dunmossa och brynja växer där marken är källpåverkad. Den sistnämnda arten har bara ett tiotal kända växtplatser i landet och finns med på listan över prioriterade arter i EU:s habitatdirektiv. På alsocklarna finns alsidenmossa och höstöronmossa. Andra ovanliga mossor är västlig husmossa, skuggmossa och skogshakmossa. Av kärlväxter kan nämnas rankstarr, skärmstarr och dvärghäxört.

Denna typ av sumpskog är en prioriterad naturtyp inom EU.

Friluftsliv

Långanskogen ligger i ett område med ett omfattande friluftsliv. På Ästad bondgård anordnas evenemang av olika slag och här finns även en mindre restaurang och övernattningsmöjligheter. Även på Öströ finns en mindre matservering.

4H har en gård som gränsar till reservatet. Denna utnyttjas, förutom för 4H:s egen verksamhet, som förläggning för lägerskolor.

Genom Långanskogen, mellan Ottersjön och Byasjön, går en led som förbinder Ästad och Öströ. Vid Byasjöns sydvästra hörn ligger en mindre båtplats och här finns anordningar för grillning. Även vid Byasjöns sydost spets finns en brygga med badmöjligheter. Här går att hyra båtar och även att campa.

Prioriterade bevarandevärden

De högsta naturvärdena i Långanskogen är knutna till källflödena och lövträdssocklarna. Det är därför av stor vikt hydrologin inte påverkas och att lövträdskontinuiteten (sockelkontinuiteten) inte bryts. Den fria utvecklingen gör att mängden död ved kommer att öka, vilket bl.a. kommer att gynna vedlevande insekter och fågelarter som t.ex. mindre hackspett.

Referenser

Forslund, M. & Rundlöf, S. 1985. Inventering av våtmarker i Hallands län. Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1985:1.

2002-03-22

Fritz, Ö. 1999. Rödlistade och regionalt intressanta lavar i Hallands län 1999. Information från Länsstyrelsen i Hallands län. Meddelande 1999:10.

Fritz, Ö. 2000. Förteckning över rödlistade och regionalt intressanta arter i Hallands län 2000. Information från Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:12.

Fritz, Ö. & Larsson, K. 2000. Översyn av Åkulla bokskogar – Biologiskt värdefulla områden. Länsstyrelsen Halland. Meddelande 2000:5

Löfroth, M. (red.). 1997. Svenska naturtyper i det europeiska nätverket Natura 200. Naturvårdsverkets förlag.

Löfgren, R & Andersson, L. (red.) 2000. Sydsvenska lövskogar och andra lövbärande marker. Naturvårdsverkets rapport 5081.

Norén, M., Hultgren, B., Nitare, J. & Bergengren, I. 1995. Instruktion för datainsamling vid inventering av nyckelbiotoper. Skogsstyrelsen.

3. Indelning i skötselområden

Hela reservatet består av lövskog (figur) och kan indelas i följande delområden:

1. Lövsumpskog med begränsad skötsel i träd- och buskskikt.
2. Lövsumpskog med betesdrift och skötsel av träd- och buskskikt.
3. Lövsumpskog med begränsad skötsel av träd- och buskskikt.

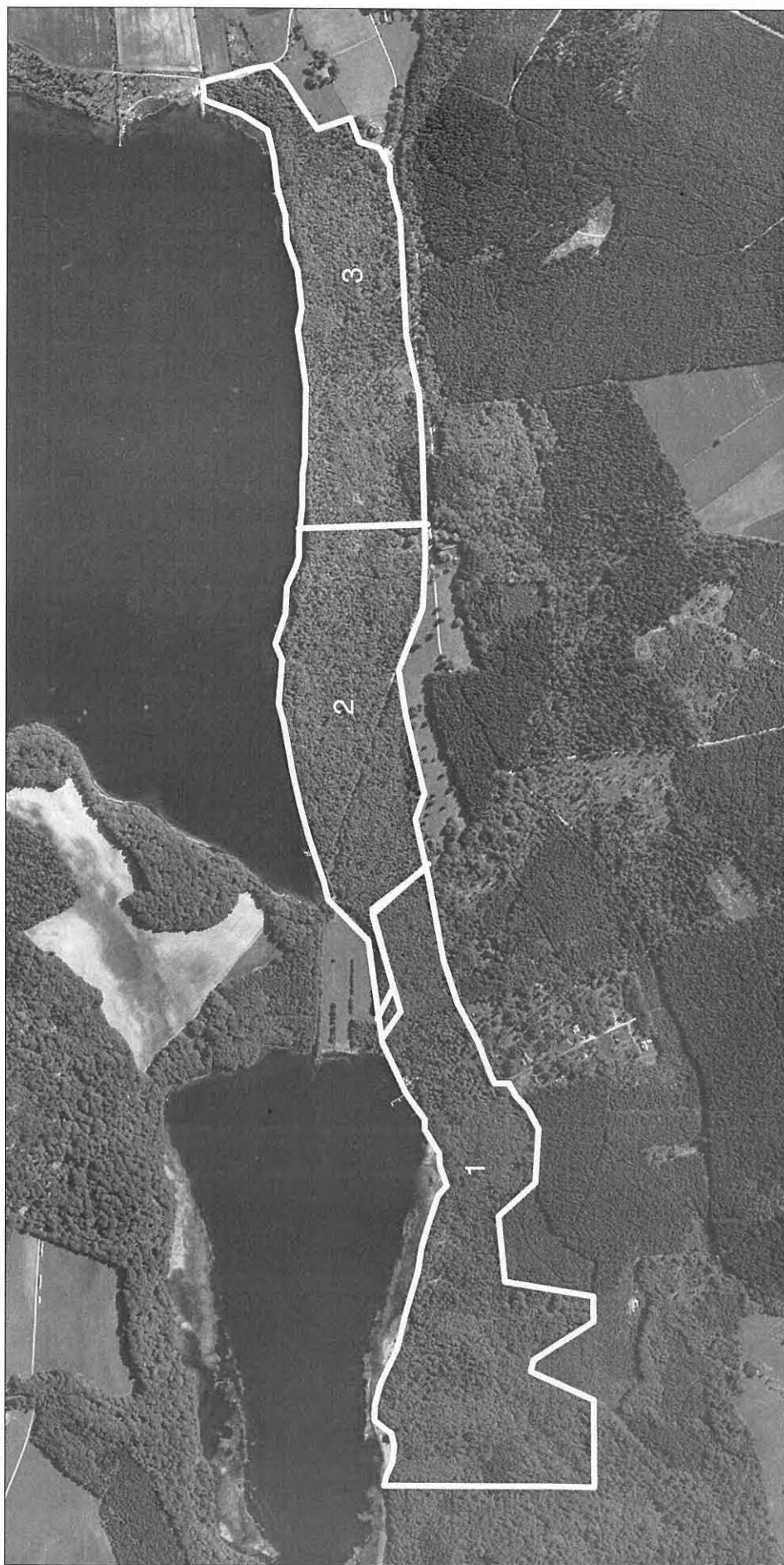
4. Mål och föreskrifter för skötselområden

4.1 Kvalitetsmål och gynnsam bevarandestatus

- Skogen skall behålla karaktären av lövsumpskog.
- Andelen död ved skall vara riklig.
- Klibbalen skall vara så vital att inte socklarna degenererar.

4.2 Beskrivning, skötselmål och föreskrifter för skötsel

När det gäller skötsel kan reservatet indelas i tre delar. Generellt för samtliga delar gäller att uppslag av gran kontinuerligt röjs bort. Vidare att om klibbalens vitalitet minskar så att den inte skjuter stubbskott och på så sätt håller socklarna vid liv, bör t.ex. luckhuggning för att få ökat ljusinsläpp övervägas. I området finns mindre hackspett och på alarna utmed sjöarna växer det rikligt med örlav.

Långanskogen NR
Skötselområden
Skala 1:10 000

2002-03-22

Område 1

Trädskiktet utgörs nästan helt och hållet av klibbal. Längst i väster finns mindre inslag av björk och bok. De flesta träden är yngre än 50 år eftersom en mycket kraftig gallring utfördes i slutet av 1940-talet. Alarnas kraftiga sockelbildningar är dock avsevärt äldre. Granuppslaget är inte så påtagligt i denna del. Intressanta florainslag är dvärghäxört och mossan brynia. Den senare växer i ett källdråg i områdets östra del.

Grov gran som står som solitärträd, ringbarkas och den döda veden lämnas. Detta arbete sker successivt så att inte mängden råa barrträd överskrider vad som anges i skogsvårdslagen. För övrigt fri utveckling

Område 2

Området gallrades i början av 1990-talet och även i denna del är klibbal helt dominerande. Detta tillsammans med att betesdjur, oftast kvigor, har tillträde till skogen har gjort att krontäcket är glesare och mer ljus når marken. Denna del är också flora mässigt den rikaste med arter som skärmstarr, rankstarr och mycket rikligt med dunmossa.

Ett fortsatt kreatursbete kan bibehålla skogens lite mer öppna karaktär. För att gynna stubbskottsbildning på klibbalarna och på så sätt hålla alsocklarna vid liv, upptas några luckor. Luckorna skall vara ungefär 20 m i diameter. Föryngringen utvärderas efter hand. I övrigt fri utveckling.

Område 3

Består av Långanskogens östligaste del. Träslagssammansättningen är här mer varierad med bl.a. ett kraftigt inslag av björk. På de friskare delarna är granuppslaget mycket kraftigt och lövträden riskerar att konkurreras ut. Längst upp mot vägen i öster finns enstaka ekar, också dessa hårt trängda av granar.

Röjning av det kraftiga granuppslaget har högsta prioritet. Den kvarlämnade mängden rått barrvirke vid röjningen får inte överstiga vad som anges i skogsvårdslagen. För närvarande är det maximalt 250 längdmeter som överstiger 7 cm. Av dessa får högst 50 längdmeter vara grövre än 15 cm. I de blötaste delarna kan granarna ringbarkas successivt. I övrigt fri utveckling.

5. Friluftsliv och turism

Reservatet är tillgängligt från leden mellan Ästad och Öströ, som går genom reservatet. För övrigt är reservatet svårtillgängligt genom det stora antal källor och rännilar som går genom skogen ner mot sjöarna. Att anlägga ytterligare strövstigar är olämpligt eftersom områdets hydrologi genom detta skulle skadas.

Reservatets yttergränser markeras på vanligt sätt. Några ytterligare skyltning görs inte i anslutning till Långanskogen. Däremot tillverkas större informationsskyltar som gäller hela Åkullaområdet och placeras på strategiska ställen som t.ex. Friluftsgården och Ästad bondgård..

2002-03-22

6. Tillsyn, dokumentation och uppföljning

En gemensam uppföljningsplan skall tas fram för länets skogsreservat, vilken kommer att beskriva metodik, val av organismer m.m. som skall följas upp. Förutom vad som generellt gäller i alla länets reservat måste förekomsten av brynia kontrolleras minst vart tionde år och föryngringen av klibbal i de upptagna luckorna dokumenteras.

Inom område 1 och område 2 finns miljöövervakningsytor, där förekomsten kärlväxter och mossor mäts. Dessa mätningar bör upprepas minst var tionde år.

7. Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselåtgärd	När	Var	Vem	Prioritet	Finansiering
Röjning av gran	Senast år 2003	Hela reservatet	Länsstyrelsen	1	Vårdanslaget
Luckhuggning	Vid behov	Område 2	Länsstyrelsen	2	Vårdanslaget

8. Kostnader och finansiering

Åtgärd	Finansiering
Utmärkning av reservatets gränser	Naturvårdsverket
Informationsskyltar	Vårdanslaget
Skötselåtgärder	Vårdanslaget
Uppföljning och dokumentation	Vårdanslaget

Översiktskarta

★ Naturreservatet Långanskogen